

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMÉGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Tanítóknak egész évre 6 korona.
Telefonszám: 14.

Felelős szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. Nyilttér sora 50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6-8 oldalon vasárnap. A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

A felozlatás után.

Székelyudvarhely, febr. 16.

Egyszerűen képtelenségnek tartjuk, hogy a király és nemzet között addig megegyezés létesülhessen, amíg közöttük áll a Fejérváry-kabinet, mely görcsösen ragaszkodik állásához. Hogyan lehet várni egy kabinettól, hogy a saját mielőbbi bukásának előkészítésén fáradozzék?

Ha lehetett volna alakítani egy igazán átmeneti és közvetítő kabinetet, amelynek tagjai becsületesen beváltották volna ígéretüket s nem az lett volna a céljuk, hogy megmaradassanak a miniszteri székekben, akkor biztosra lehetett volna venni a békét igen rövid idő alatt, így azonban a parlamentet holnapután szétkergetik, s az abszolutizmus veszi át az uralmat.

Szomorú dolog, hogy a fölvilágosult huszadik században még lehetséges oly udvari etiquette, mely hermetice elzárja a fejedelmet a hü alattvalóinak őszinte, loyális információja elől. Hisz vannak a királynak magyar valóságos belső titkos tanácsosai is, köztük olyanok, akik egykor kedvelt miniszterelnökei voltak, mint Bánffy, Széll, vagy Wekkerle; — összedülne az a Burg, ha ezek is oly bejáratosak lehetnének a király szobájába, mint Beck vezérkari főnök, vagy az udvari káplán? Hát nem éhezik a felség a sok hivatalos miniszteri hazugság után egy kis magyar igazságra? Hát miféle szinpadi fogással, tán kasirozott szinpadi szárnyakkal juttassuk be a magyar géniust a király szobájába?

Amíg a vezető politikusaink egyenesen a király színe elé nem juthatnak, még pedig nem

öt perces audienciákra, de órákig és napokig tartó információkra, addig nemcsak hogy nem hiszünk a kiegyezésben, hanem — félünk tőle!

Egy szerencsétlen békétől sokkal szerencsésebbnek tartjuk a mai állapotot, sőt az azután következő nyilt abszolutizmust is. Féltjük azt a nemzeti szellemet, mely most példátlan arányokban fölbuzdult, hogy kijátszván egy üres „béke“ által örökre el fog aludni.

A mai erőszak s annak minden fokozása erősíteni fogja csak a nemzeti érzést, mint minden ütés erősíti az aczelt. Az oly kiegyezés, mely nem biztosítja nemzeti és gazdasági megerősödésünket, nagyon csúnyán megbosszulná magát.

Holnapután széjjelmennek a képviselők, azonban a hogy a bécsi hangokból kivehető, ez csak azért történik meg, hogy újabb békétárgyalásokat vezessenek be, s igen valószínű, hogy már két hét múlva éppen Bánffy Dezsőt fogják meghívni, hogy a Bécsnek is tarthatatlan állapotokat rendezzék. A Bécsből kisajtolható eredmény, vagy mondjuk „engedmény“ tudniillik természetesen ekkor is, igen sovány lesz. Különösen katonai téren majdnem semmi. Sőt amit esetleg kaphatnánk, mint például a jelvény-és zászlókérdés megoldása, a közös pénzügyminiszterium Budapestre helyezése, a külképviselet hivatalain kettős czimer használata, bár mind „vivmányok“. együttvéve is oly kevés reális haszonnal járnak Magyarországra, hogy nevetésesnek kellene tartanunk az egész nagy nemzet emóciót, ha ily külsőségeket mozdult volna meg.

Kézzel fogható, reális, anyagias program-

mot követel az ország a béke fejében a leszerelésért. Igazi nemzeti tartalmat kell adni a kormányzásnak. Ha a nemzeti politikát s a magyar nyelv jogait az eddigi kormányok nem csupán népszerűség-hajhászó frázisok gyanánt használták volna, hanem mind komolyan dolgoztak és dolgoztattak volna a magyar nemzeti állam kiépítésén, akkor ma már a tiz nyelvű polyglott lakosság helyébe egy nyelvű nemzet állott volna s ez kétségtelenül megkapta volna a királytól önként a magyar katonai vezényszót. De mikor a magyar kormányok nem tufták s nem is akarták megmagyarosítani a magyar nemzetet, igen erős indoka van a királynak megtagadni a magyar vezényszó behozatalát. Ma azt mondhatja:

— Én legfőbb hadúr vagyok és nem iskolamester. Ha a magyar miniszter urak évtizedeken keresztül nem tudták az én ujonczaim mindegyikével megértetni a magyar nyelvet, hát ne kívánják én tőlem, hogy most rögtön, minden átmenet nélkül, olyan nyelvet tegyek vezényleti nyelvvé, amit az ujonczok nagy része s a tisztek se értenek. Tegyétek ti is meg a kötelességeket, magyar miniszterek, magyar országgyűlés és magyar nemzet, az állam nyelvének érvényesítésére. Egyik őszám még 1840-ben törvényt hozott, hogy minden magyarországi iskola tanyelve magyar legyen. Mért nem hajtották végre ezt a törvényt a közoktatásügyi miniszteretek, akik agyonünnepeltetik magukat, de semmit sem tudnak produkálni? Mért nem neveltetek nekem olyan ujonczokat, akik megértsek a magyar vezényszót, ha én behozom?

A barátságról.

A ki nem hisz a barátságban, a ki azt vallja, hogy korunkban már csak szükségképpen állnak fenn az összeköttetések, a kik a régi oltárra — az érzések tisztasága és mélysége helyett — az érdekszövetkezést állítják oda bálványul, azok el se olvasák ezt a cikket.

Nem is hihet más a barátságban, csak az, a ki maga is tud jó, igaz barát lenni, örömet, bánatot megosztó hűségese társa egy olyan másodikkal, a kivel nincsen közös számadása sem anyagi, sem erkölcsi jónban. Csak az hihet a barátságban, a ki az élet e legértékesebb érzésének áldását már maga is érezte, a kinek tudnia kellett, hogy ez az érzés kiváltságos emberek kiváltságos erénye, s benne nagyrebecsülhet a jellemtisztaságot, a hűségese kitartást s a másikat megvédelmező félelmes erőt...

Minél több göröngy hull utainkra, minél fáradtságosabb a cél, a melyért küzdünk, minél nehezebb az iga, a melyet vonszolnunk kell: annál jobban kristályosodik ki lelkünknek e szentsége, tudniillik, ha megadatott nekünk az élettől a kegy, hogy hinni tudunk benne és — önmagunkban.

Mert a földnek minden öntudatos teremtése között azokat számhatjuk legjobban, a kik elvesztették az önmagukban való hitet. A kik kénytelenek hitetlenül megtagadni másokban a jót, mert tőlük is megtagadta a sors, mikor önzéseikkel megbotlottak az élet próbakövében. Ezekről barátságot ne várjunk soha. De még csak a megértését se a baráti szeretetnek.

Az azonban legyünk igazságosak. A nagy csalódások sokszor elveszik hitünket, kételkedünk gyakran

az égi igazságszolgáltatásban is, de van-e ember a földön, gyöngédséggel telített meleg szívvvel, a kinél föl ne engedne ez a jégkéreg, a ki meg ne tanulna újra hinni, a ki ne érezné, hogy barátság nélkül sivár és hiányos az élete s a lelke olyan, mint a drágakövet vesztett foglalat.

Szerelem nélkül le lehet élni nemesen, bár lemondások között, egy hosszú életet. S ez a lemondás minél fájóbb, annál fényesebb glóriát ad; — de barátság nélkül nincsen nagy lélek s én önkénytelenül is félek azoktól az emberektől, a kiknek ez a szó, ez az érzés idegen, vagy a kik méltó barátra nem találván, ne érezték volna az egyedüliség fajó ridegségét.

Cicero mondatja Laeliussal: „Én csak arra intelek benneteket, hogy a barátságot minden földi jónál többre becsüljétek; mert nincsen semmi, a mi a természet rendjének annyira megfelelő, szerencsében és szerencsétlenségben egyaránt annyira javunkra volna.“ És ismét Cicero mondja: „A barátság csak a jók közt állhat fenn.“

Mennyire igazolja az élet e Krisztus előtti nagy szellemnek bölcsességét! S hogy miért, azt elemezzük kissé.

A mi a barátsághoz kell első sorban is; az két egyaránt remes szív. Mert hiszen van érdekűrs az érdeknek, büntűrs a bűnnek, találunk ragaszkodást az erkölcsi élet súlyedése között is, de én a nemes barátságról beszélek most, arról, „a mit az erény szül s a mi erény nélkül el sem képzelhető, — az igaziról, a tökéletesről, a mi nem kevesebb, mint minden isteni és emberi dolgoknak jóakarattal és szeretettel összekötött megegyezése.“

Kell hozzá önzésektől és önérdéktől megtisztult gondolkodás, az a képesség, a mely a másik javáért

elfelejti saját érdekeit, a mely nem kér és nem vár áldozatot soha, de habozás nélkül hoz, ha szükség van arra. Az igazi barát — legyen különben önmagáért akármilyen hideg, megközelíthetetlen vagy dölyfös — azért, a kit szeret, türelmes, megadó, önmegtagagással felfegyverkezett. De hadd beszéljen Laelius ez érzés első törvényéről:

„Legyen tehát a barátság első törvénye — ugymond — az, hogy barátainktól csak olyat kérjünk, a mi erkölcsileg jó, barátaink kedvéért csak ilyet tegyünk, de ezt a nélkül, hogy kérésre váránk. Legyen meg bennünk mindig a készség, legyen távol a vonakodás: tanácsot pedig teljes őszinteséggel merjünk egymásnak adni.“

Nagy és megbecsülhetetlen kegye a sorsnak az, ha barátainkat rokonaink között találjuk meg. De ha ez nem adatott meg, úgy igazán lehet Ciceronak, hogy „ez igaz barátság előbbre való a rokonságuál.“ Rokonait senki se választja meg maga, úgy kell őket fogadunk, a mint a sors adta nekünk. Szerencsésebb esetben összetalálkoznak hajlamaink, izlésünk, érzéseink, de kevésbé szerencsés körülmények között hiányozhatik mindez, sőt — külön, vagy magasabb lelki világban élén — surlódások támadhatnak, a melyek aztán a jóságban és igazságosságban gyengébb részekről kizárják sokszor a jóakaratot is. A barátságban pedig mindettől el kell tekintenünk már azért is, mert hiszen éppen az érzések harmóniája, a gondolkodás egyenlő aránya, a legtisztább jóakarat és a nagyrebecsülés az alkatelemei.

Alsóbbrendű lélek nem is képes ez érzésre. Nem azt mondom ezzel, mintha a barátsághoz a műveltség egy bizonyos tökéletesedési fokára volna a feltétel. Igenis, kell hozzá a szív műveltsége. Egyébként pedig elégséges erre az az ősi erő is, a mely

Annak a politikának, amely mindent Bécs-től követel és vár s mindenért Bécsset okolja, véget kell érnie. A belpolitikában erős programot s erős embereket követelünk az új alakulásban. A mai miniszteri tárczák között három van, melyeknek betöltésére ügyelni kell, épen azért, mert eddig soha sem ügyeltünk rá. Vannak ugyanis politizáló miniszteriumok s vannak teremtő miniszteriumok. Az előbbi fajtában első a miniszterelnökség. Az utóbbi osztályba tartoznak a közoktatásügyi, a kereskedelmi és a földmivelésügyi tárczák. Eleve tiltakozunk, hogy ezeket az eddigi módszer szerint, vagyis a szakértelemre való tekintet nélkül töltsék be. Tehetségeket s munkaerőket követelünk. Tudniillik a gazdasági önállóság, iparteremtés, intenzív földmivelés s az egész országot megmagyarosító kulturpolitika: ez az a terület, amelyen teljes rekompenzációt kell a nemzetnek nyújtani azért, hogy nemzeti vágyai egyelőre a hadsereg területén nem érvényesülhetnek.

Az állam nyelvének kizárólagos érvényesítése a közoktatás minden fokán. Az 1840-ik évi II. törvényzikk fokozatos végrehajtása a kötelező magyar tanítási nyelvről. Az önálló vámterület védelme alatt a magyar ipar megteremtése. Az agrár-potitikában a közép- és kisbirtokos osztály megmentése. A közigazgatás megmagyarosítása. Progresszív-adó. Lét-minimum. Végrehajtási törvény módosítása. Gyorsabb igazságszolgáltatás. A választói jognak a magyar nyelv tudásához kötése. Tisztviselői szolgálati szabályzat. Ezek a reformok mind benne vannak a Bánffy programjában, s ha azok alapján ő felsége Bánffy bizná meg kabinet alakítással s a választások keresztülvitelével, úgy tartós békére számíthatna úgy a dinasztia, mint az ország.

Persze ez még most utópia, mert hát egyelőre jön a házfelosztás, egy kis sanyargatás, s csak midőn belátták Bécsben, hogy a játék a nagyhatalmi tekintély rovására megy, akkor jön csak az újabb béketárgyalás, s amint bécsi hangokból sejteni lehet, akkor jön — Bánffy Bezsó, akit sovínista programjával örömmel fogadna az ország.

egy-egy emberben már eredendő jó. A szív művelése azonban olyan tulajdonság, a mit sem könyvből, sem írásokból megtanulni nem lehet. Ott szunyad az ösztönünk méhében s velünk nő, kísér minden lépésünkkel, az adja ajkunkra a megbocsátó mosolyt mások botlásaiért, az adja kezünkbe a kenyeret, mikor kövel dobálnak meg.

Kétségtelen, a barátságoknak kötelezettségei is. Messziről nézve talán nehéz kötelezettségek, de közelről látva, könnyű, édes teher valamennyi. Mihelyt hozzá érünk: szárnyai nőnek.

Ezek közé a kötelezettségek közé tartozik barátaink megvédelmezése főképp azok ellen, a kik őket a lelkükben orvul, hátuk mögött, támadják meg. Az orvtámadás — lévén mindig gyávaság — ugyanis megvetésre méltó, de barátainkért kötelesek vagyunk harcba vinni minden fegyverünket. Nem szabad haboznunk még akkor sem, ha egészen méltatlan ellenféllel van dolgunk.

És járunk-keljük bármire az életben, könnyebb az ut, tompábbak a tövisek és szebb minden örömünk, ha körülöttünk érezzük lelkünk társát, a ki gondolataival követ; ha van igaz barátunk, a kiből — mint az istenben — úgy bizhatunk.

A szerelem — nem akarom kicsinyíteni ezt az érzést — egy gyönyörű szép álm csak s tart addig, míg barátság nem lesz abból is. A kornak, a fiatal-ságnak kiváltsága, kévébe kötött aranyugár, az élet végéig tartó boldog emlékezés, de benne egy kicsit mindig önmagát is szereti az ember, míg a barátságának nincsen metamorfózisa, kezdettől fogva egy: mosoly mosolyunkra, köny a könyeinkre, fenséges önzetlenség és osztozkodás mindenben, a mit az isten jobb vagy balkezeivel ad.

Nem igaz, hogy ne volna barátság sirig tartó.

BELFÖLD.

A kormány és az adók. Fejérváry Géza báró miniszterelnök mint pénzügyminiszter körrendeletet intézett a pénzügyigazgatóságokhoz az önként befizetett adóknak a községektől és városoktól való bekövetelése tárgyában. A körrendelet értelmében most felhívás megy a városi adóhivatalokhoz és a községi elöljárókhoz, a kérdéses összegek nyolcz nap alatt való beszállítása és az erre vonatkozó jelentés megtétele végett. A hol ez sikerrel nem jár, ott, ha a befizetett adó kétszáz koronán felül lehet, elkövetkezik a vizsgálat, azután pedig a törvényszabta „megtortlás.”

Politikai jegyzetek.

Székelyudvarhely, feb. 16.

A béke galambjai véresen buktak alá a politikai válság vészterhes légköréből. Ismét sötét felhők tornyosultak hazánk fölött. Kiujultak a jeles magyar nemzet régi sebei. A király elvágta a már-már sikerrel kecsegtető béketárgyalások fonalát. Elhangzott a második „soha”. A király a nemzet kívánalmairól, a nemzeti szervezet kiegészítéséről, alkotmányunk megerősítéséről hallani sem akar. Az udvar csak olyan békét fogad el, mely kapituláció. Ez a rideg tény a száraz valóság, melyet a merev királyi üzenetből leszűrhetünk. De lehetetlen, hogy e mellett észre ne vegyük azt az aknamunkát, melynek a királyi szót megelőzőleg a bécsi Burg volt a színhelye.

Az események után most már tisztán látszik azon czél, melynek érdekében a béke-komédiát megindították. A béketárgyalásokkal a magyar nemzetet megosztani, puhítani, az abszolutizmust elősegíteni törekedtek. Időt akartak nyerni az alkotmányosság valamennyi intézményeibe történendő fegyveres beavatkozás előkészítésére. A későbbi események be fogják bizonyítani, hogy ez idő alatt elkészítették a már nem álarozos abszolutizmus új fegyverzetét, valamint azt a blokádot, mely a dualizmus és a paritás megszüntetésével megsemmisíti alkotmányos intézményünk és parlamentarizmusunk utolsó roncsait.

Mindjobban meggyőződnek azok állításuk igazáról, akik a válság kitörése kezdetén azt állították, hogy a dinasztia és nemzet közti konfliktus ütköző pontja nem a hadsereg kérdésében kulminál, hanem a gazdasági, nevezetesen az önálló vámterület kérdésében csucosodik. A

Már Cicero int, hogy kerüljük azokat az embereket, a kik kételkednek ebben.

Van felhője ez érzésnek is, az bizonyos. Lehetnek félreértései, árnyékot vonhat rá ideig-óráig a kétely, a féltékenység, a tettek fel nem ismerése, de mindezek csak olyan napfoltok, a melyeket ha elmos a fény, annál jobban ragyogtatják meg magát a Napot.

Bizalom nélkül igaz barátság nincsen. Ámde igazán jó barát legyen az, a kiből bizni merjünk. Az emberi gyengeségek között nagy helyet követel magának az az eléggé soha sem ostorozható tény, hogy a legtöbb ember nem képes magába fojtani a szót. Hogy erre képesek legyünk, ez is egyik próba köve érzékünknek.

A kiből föltétlenül bizni nem tudsz, a kiből nem látja meg az az ösztönyszerű világosság, a mely kételyeidet szüli, a föltétlenül, a megnyugtató becsületességet: az nem is lehet igaz barátod soha. S az sem az, a ki bizalomért bizalmat adni nem akar...

Kempis Tamás „Krisztus követésé”-ben ugyan van egy fejezet, a mely arra oktat: „ne bizzunk senkiben”. Ezt a fejezetet mindig figyelmen kívül hagytam, ha szabad így kifejeznem magamat: egy kicsit mindig megvettem, bárha évek során át volt mindennapi táplálékomban a mély értelmű könyv. Igenis, bizzunk, de csakis abban, a kit szívünkre tett kézzel barátunknak vallhatunk. A kire e szót nemcsak hangosan, de szívünk csendjében is elmondhatjuk. Ha senkiben se bizhatnánk, eldobhatnók a kulcsot, a melylyel szívünk ajtaját zártuk le, pedig jó a bepillantás oda, nemesak az emlékezésért, de a tanulásokért is. Hiszen egy nagy emberismerő megírta már régen, hogy azok a hibák, a melyeket van erőnk bevallani annak, a kitől nagyrabecsülést vá-

Fejérváry báró mai bécsi útja nyomán szárnyra-kelt híresztelések is azt a feltevést erősítik meg. A házfelosztást már csak úgy mellékesen érinti a bécsi sajtó, annál nagyobb örömmel ujjong azonban a sorok között azon, hogy most már annyira kifogytunk a sok huzavona alatt az időből, hogy a külfölddel kötendő kereskedelmi szerződéseket az alkotmányos tényezők közreműködésével nem lehet többé megkötöni, nem marad más hátra, minthogy a törvényhozás hozzájárulása nélkül, pusztán királyi akarattal kössék meg azokat. Lelkendezve jegyzik meg, hogy ezek után 1917-ig mi sem zavarja meg többé a vámterület közösségét.

Érdekessé pedig különösen az által válik az osztrák sajtó, hogy egyszerre el kezd a hadsereg tarthatatlan állapota felett keseregni és kellő nyomatékka állítja, hogy ezen az abszolutizmus is alig fog némelyest változtatni.

Ezzel úgy hisszük, teljes mezeitelenségében állították oda azt a küzdelmet, amelyet Bécs a nemzeti követelések ellen folytatott és a lát-szat kedvéért még folytat.

Az utolsó esztendő történelmi jelentőségű dátumai e hó 19-én ujjal szaporodnak.

Hir szerint megjelenik a t. Ház színe előtt Nyiri tábornok, felosztja a nemzet gyűlését, ha lehet hegedűszóban, szép mesével, ha kell karhatalommal. Ily időpontokban, aminőkhöz most érkezünk, már azt szokás mondani, hogy minél rosszabb — annál jobb. Hát a nemzet? Annak sem árt ez a merénylet. Szükséges, hogy botrányok legyenek, — mondja a szentírás — de jaj azoknak, a kik által lesznek. Hát a képviselők? Azt fogják cselekedni, amit az 1861-ben szétvert képviselőház tagjai cselekedtek. Szántanak, vetnek, furnak, faragnak, szőnek, irnak, olvasnak, tanulnak — és a mit nem tehetnek a tanácstermek zöld asztalánál, terjesztik az eszmét a fehér asztaloknál. Elég hatásos módszer ez is, kivált ha meggondoljuk, hogy 1861. után csak elkövetkezett 1865. és 1867. is!

A történetek után nincsen értelme a pártkeretek fenntartásának. Ma minden magyar embernek egyesülnie kell az alkotmány védelmére.

Ezt nem a koalíció valamelyik tigrise mondta. És nem az ellenzéki agitáció szava ez. Tisza István nyilatkozott így annak a hirnek hallatára, hogy a király megszakította a békére vonatkozó tárgyalást. Minden magyar embernek egyesülnie kell az alkotmány védelmére.

A mi históriánk bizonyossága szerint, sötét

runk, meg vannak bocsátva; csak a lelkünkbe temett, soha senki előtt be nem vallott bűnökért kell vezekelni...

Gyengeségünk, tévedéseink bevállása a bizalomra méltó igaz ember előtt, csak tisztító erővel hat, mert nincs igaza annak se, a ki azt mondja: „ha nem tudod megőrizni magad dolgait, nem érdemled meg, hogy mások őrizzék meg”. Ez nem áll. A magam dolgaival szabad vagyok, de másokét, ha rám bízott, tartozom megőrizni. Az szentség. Ahhoz nyulnom nem szabad. Az a mérője lelkem értékének. Az az én kincsés ládám, a melyhez senkinek nincsen kulcsa, a mit én magam is csak akkor nyitok fel, ha tudom, hogy még az arcom vonásait sincs a ki figyelje.

És itéljen bármint a sors; legyen szenvedni vagy örülni valónk; hurcoljon meg bennünket a rossz emberek rossz akarata; mások tudatos vagy meggondolatlan cselekedetei miatt vesszőfuttatás alatt roskadjon meg a lelkünk; vagy érijünk el soha nem álmított magaslatot, egy bizonyos: barátság nélkül sem az örömmel nincsen teljessége, sem a fájdalomnak nincsen vigasztalódása.

Teljes boldogtalanságra pedig csak azok vannak kárhoztatva, a kik a barátságot megvetik s a szeretetet érdekszövetkezésnek tartják. — A kik — ha nem is társtalanul — de egyedül kénytelenek megjárni ezt a földi utat, a hol pedig sokkal több terhet rótt egy-egy vállra az élet, semhogy rá ne szorú'nának olykor egy szívre, a melynek melegénél megpihenve, letörölhetjük egy-egy percze lelkünk verejtékét: a könyeinket.

—né.

napokban ereje vész a turáni átkoknak. Megszűnik a széthuzás. Magyar magyarnak testvére újra. A pártoskodás fegyverét lerakja. És egy a nemzet oltalmában a magyar ember. A nemzet alkotmányvédelem árkaiban együttesen várja az ellenség támadását. Az élő, vérző nemzet.

De vajjon kerül-e sor támadásra? A jelek mind azt vallják, hogy a végleges szakítás bekövetkezett.

*

A mi ideai farsangunk nem olyan vidám, mint az eddigié voltak. Mélységes fájdalom tartja fogva a hazafiúi szíveket s feltámadnak az ötvenes évek szilaj borongásai, aggódunk, busuluuk, mi lesz ezzel a sokat hányatott ezer esztendő hazával. Kivált, ha a parlamentet szétkergetik, megszűnik a közélet. Mi történik majd a közélet szomorú börténében?

Most igazán sirva vigad a magyar. Anynyira vagyunk már a közszellem átalakulásával, hogy nincs egyetlen egy alkalom sem, melyen ki ne törne a hazafiúi keserűség a lelkekből és talán sose énekelték annyiszor a himnusz és a Kossuth nótát, mint most. — Hát csak nótázunk, busuljunk. Egyebet ez idő szerint úgy sem tehetünk. Ott alszik ugyan még mindig a szívek fenekén a remény, hogy az egész nemzeti életünkre ólomsúlylyal nehezedeó válság mégis csak véget fog érni, de ez a remény csak alszik, ellenben annál éberebb, hangosabb a bánat szava, mely fel-felsir minden hazafi lelkekből.

Sirva vigadunk, ezen az ideai farsangon. Sirva vigadunk, mert aggódunk édes hazánk sorsa felett. Sötét felhők boronganak a magyar horizonton s nem tudjuk, nem csap le belőlük a sujtó villámok árja?

*

Alig néhány éve, hogy felmerült az amerikai kivándorlás veszedelme és ott tartunk, hogy valóságos nemzeti szerencsétlenségévé nőtte ki magát a kivándorlás. Most jelent meg az amerikai kivándorlás statisztikája, mely szomorú tanúság arra, hogy nincs az a háború, amely anyyira megtizedelné népünket, mint az olcsó, de biztos utazás Amerikába.

Tíz év előtt alig tizenötezerre rugott az Amerikába kivándorló magyarok száma. Tavaly kétszáznyolcvanezer ember hagyta el ezt a hazát, hogy a tengeren túl jobb megélhetést biztosítson magának. Ha az eddigihez hasonló arányban fog növekedni a kivándorlás, harmincz esztendő múlva kihál és néptelen lesz az ország.

Ez egy nagy nemzeti szerencsétlenség, amely minden ellenségénél biztosabban pusztítja el Magyarországot! Ha ezen a bajon nem segítünk, néhány évtized múlva nem lesz már min segíteni, nem lesz rá szükség, mert nem lesz itt már nép! A nyomor és szenvedés által kiüldözött lakosság helyébe új, idegen emberek fognak benyomolni az országba, hogy elfoglalják a magyartól az országot.

Kétszáznyolcvanezer kivándorló egy esztendőben! Iszonytató szám. Szociális reformokra, vagy közmunkára, munkásjóléti intézményekre és helyes közgazdasági politikára kifelé úgy, mint befelé — erre van szükség, ezekkel tudjuk rábírni a munkásnépet, hogy ne hagyja el hazáját, mert terem neki is életet a jó magyar föld s gondját viselik itt is!

Diploma hajsza.

Székelyudvarhely, febr. 17.

Egy sebet érintek, amely ma még csak sajong, de ha elmérgesedni engedjük, nagy társadalmi veszedelmeknek lehet okozójává. Ez a tanítónő-képesítés.

A megjósolt bajok már is végzetesen jelentkeznek. A miniszteri előszobák már is telve vannak állástkereső tanítónőkkel vagy azoknak pártfogóival. Egy-egy megüresedett helyre százával jelentkeznek a pályázók.

Ez a helyzet a mai viszonyok között nem javulhat. Csak romolhatik. Napról-napra több a kielégithetetlen igény. Az oklevél-gyárak félelmesen szaporodnak és garmadával öntik a tanítónői diplomákat. Ha egy helyettesítő vagy óradijas állás megüresedik, az iskolafenntartó felekezetek, községek nem bírnak a sok jelentkezővel. Egy falat kenyéért százan nyujtják a kezüket. A kultuszminiszteriumról ne is beszéljünk. Tömegesen vannak évek óta előjegyezve a legkitűnőbb oklevelekkel egy-egy eset-

legesen megüresedő állami iskolának tanítónői székére. Mivel pedig egy helyet csak egy személylyel lehet betölteni, naponkint szaporodnak a visszautasítottak és rövid idő múlva egész tömeggé növekedik az a társadalmi osztály, amelyet a francia egy találó szóval „déclassé“-nak nevez.

Hova fog ez vezetni, ha ezt a természetellenes duzzadást okos intézkedésekkel idejében mederbe nem vezetjük és sima lefolyását nem biztosítjuk? Százával ragadjuk ki leányainkat a családi élet megszokott munkaköréből, hogy beléjük neveljünk képesítéseket, igényeket, amelyeket azután a gyakorlati életben értékesíteni nem tudnak. Az élet küzdelmének minden fegyverét a kezükbe adjuk, de erejük kifejtésére módot nem nyujtunk nekik, mert a megélhetés lehetőségétőlük megtagadjuk.

A görög mithológiának is van egy ilyen megátkozott alakja, akit folyton éhség és szomjúság gyötör. De mikor a gyümölcsért nyul, az ág felemelkedik. Mikor kiszáradt ajakával a vizszínéhez hajol — az elsüllyed. Minden a közelében van, csak el nem érhető. Ez a folytonos inger még gyötrelmesebbé teszi kinjait.

Ilyféle gyötrellem sorvasztja a mi leányainkat is, akiket az Istenek haragja preparandistákká tett. Testi fejlődésük legválságosabb időszakát zárt falak között az intézetekben töltik. Itt lángoló hévvel neki fekszenek tanulmányaiknak. Falják a könyveiket. Éjt, napot munkára fordítanak és tulterhelik agyvelejük az elméleti tanulmányok szürkeségeivel. Mindegyik szorgalmas, mert a verseny természetes ösztönével az első sorban akar állni. Az intézeti fegyelem azonban lenyűgözi bimbózó egyéniségét. A heti órák, az előkészületek minden percét elfoglalják. Hiányzik a mozgás szabadsága és a testi fejlődésre szükséges izommunka. De hiányzik az anyai szeretet állandó befolyása is, amely arra a serdülő leányszívre olyan pótolhatatlan, mint a napfény a növényzetre. Ezt a tanítás nem pótolhatja, mert ezek érzések, amelyek az anyaság öntelődő szeretetéből válnak ki s amelyek azt a fogékony lelket üdéséggel, életkedvvel töltik meg.

Mikor pedig fáradt lélekkel és kimerült ideg-zettel kilépnek az életbe, hogy tanulmányaikat értékesíthessék, összetöri őket a csalódás. Keserves tapasztalatok fogják őket kijózanítani, hogy az a diploma még nem kenyér.

És mi csodáljuk, hogy az idegesség olyan veszedelmezen terjed és a tébolydák nem tudják befogadni többé az elborult lelkeket. Candolle Alfonz statisztikailag kimutatta, hogy Franciaországban és Svájcban az örülteknek aránytalan százaléka tanítónő. Érdekes volna nálunk is megtenni a számításokat!

Ennek a modern kenyérmezei ütközetnek vér nélkül is sok a sebesültje. Mennyi munkaerő, mennyi életkedv, mennyi reménység megy füstbe a folytonos csalódások miatt?

Az a legfinomabb idegzetű leány nem férfiszervezet! Nincs meg az az izomzata, de az az ellenálló ereje sincsen, amely a kegyetlen csalódásokkal megküzdni képes volna. Minden visszautasítás egy egy ökolcsapás a szívére. Együtt hervadozik reménységével. A sikertelen kísérletezések végre betöltik csüggedéssel, buskomorsággal, irigységgel és elégedetlenséggel.

Igy pusztítják el finomabb női tulajdonságait és ha az életfenntartás ösztöne a házasság révpartjára vezeti is őt, oda csak üres, csalódott szívet visz és családi élete sivár lesz, mint a kipusztított madárfészek. Nincs benne többé dal, vidám csicsérgés! Dieux s'en vout! Eltávoztak belőle az Istenek!

Ez még a kedvezőbb esély. De van még más megoldás is. Ezt már nem fejtegetem, mert ennek statisztikája az erkölcsrendőri felügyelet körébe tartozik. Csupán azt jegyzem meg, — sajnálattal — hogy ez a diplomás kenyérhajsza nemcsak az anyagi nyomorhoz, de az erkölcsi bukáshoz is könnyen elvezethet. A protekcióért való folytonos kilincselés azt a gyöngye leányt sokszor kiszolgáltatja egy bitvány lelkiismeret csábitásának.

Mindezek után jogosan kérdezhetem, miért vaktotta el a jóhiszemű szülőket napjainkban anyyira ez a női diploma-láz? Ha leányaik műveltségének színvonalát akarják nevelni, akkor ne tanítóképző iskolába küldjék. Itt egyoldalú szakismereteket kapnak, de ezek az intézetek nem a gyakorlati élet, hanem az iskolák számára nevelnek. Inkább tanítónőket, mint anyákat! Ha pedig az oklevéllel leányaik jövőjét akarják biztosítani, hogy kenyérkereső eszközt adjanak kezeikbe és ne kényszerüljenek hajlamaik

ellen egy-egy boldogtalan házasságot kötni; hát akkor is hibás a szülők számítása. Hiában a diploma, ha nincs állás, nincs kenyér! E neveléssel csak kiragadják őket megszokott életsorsukból és olyan igényeket támasztanak bennük, amelyek boldogtalaná teszik egész életüket. Már pedig a cél a benső összhang, amelyet az ifjú lélekben megzavarni szentségtörés.

De még ha szerencsésen álláshoz juthatnak is, az a 3—400 forinttal díjazott óvónői vagy tanítónői fizetés csak az élet tegetésére jó. A beléjük nevelt igényekkel nem áll arányban. Egy jó gazdasszony, vagy egy ügyes kulcsárnő és vasalónő többet kereshet. Hány olyan ipari foglalkozás van, ahol az a nő veleszületett kézügyességénél fogva sokkal jobban érvényesül és boldogul.

Sokat várnak az önálló vánterület iparfejlesztéséről, ahol új keresetágak nyilnuak mindkét nembeli ifjuság részére és leányaink is találhatnak olyan foglalkozást, amely megélhetésüket biztosíthatja anélkül, hogy őket női hivatásukkal ellentétbe sodorná. Mert végtére is természet törvény, hogy egy nő igazán boldog csak szerető családi körben lehet. Még az ósátok is a nőt csak azzal sujtja, hogy fájdalommal szüljön. De a nehéz munka verejték a férfi hivatásához kapcsolta.

De bárhogy alakuljon is a jövő, itt az ideje, hogy a preparandiákat esztelenül ne szaporítsuk. Ne adjuk meg derűre-borura a tanítóképzés jogosultságát minden iskolának. Állítsuk meg a tanítónői oklevélszerzés beteges áramlatát. Hozzuk arányba a keresletet a gyakorlati élet szükségletével. Ne használjuk föl gyermekeink tapasztalatlanságát, hogy tömegesen tóduljanak olyan pályára, amely őket testben-lélekben összetöri. Végre is egy emberélet többet ér, hogy sem tudományos kísérletekre használjuk föl, mint a házinyulat a viviseccio! Ha pedig a számok korlátozásával tanítónőket nevelünk, azoknak adjunk kenyeret is. Ha másképp nem megy, az iskolák szaporításával, amelyre úgy is égető szükségünk van. De ne folytassuk tovább ezt a lelketlen, kiéhezett tanügyi politikát, mert az igazság úgy követeli, hogy minden képzett egyén, aki dolgozni tud, akár is, a saját munkakörében megélhessen.

UJDONSAGOK.

Egyről-másról.

Mindenki, aki új eszmét hirdet, szükségképpen összeütközésbe jön korának gondolkodásával. Azonban, bárminő kicsinyléssel és lenézéssel tekint is a világ egy-egy új gondolatra, azt az embert, a kinek a lelkében él az igazság gyökere, ez a guny sem tántoríthatja el hivatása útjáról. A gondolatjéért kész milliókkal szembeszállani, mert inkább meghal, sem hogy megtagadja az igazságot, az eszmét, amelyet neki kellett világra szülnie. Ez az igazság élteti őt s hogy ha kinpadra feszítik is érte, ott is, akkor is arra törekszik, hogy azt kinyilatkoztassa. Dacoz fejt merészen fogja az égre vetni s a történelem példája szerint dobant a lábával: Mégis mozog!

Az emberi nagyság mértéke az, hogy a nagy lélek nem törődik a pillanatnyi sikerekkel, hanem a jövőbe néz. A jövőért dolgozik minden nagy ember. A méhek hivatását végzi. A mézet, melyért őt megfojtják, átadja az emberiségnek.

A haladás egy lépést sem tudott volna tenni a földön, hogyha az emberiség szembe nem szállt volna a tömeg kicsinylésével. A kultura történelmének legnagyobb aerája az, amely új civilizáció alapjait rakta le, mikor a régi pogányság olvét feldöntötte és a keresztény eszmék nagyságát behozta az ókori barbarizmusba.

Ne higgyék tehát a kételkedők, hogy az a gondolat, amelyet úgy nevezünk: világbéke, csak a legújabb kor bogara. Hogy néhány beteges idealista rajongása. Oh nem! Az örök béke gondolata egykoru az emberi civilizációval, sőt ezt a gondolatot hagyja örökségül a görög műveltség a barbár népekre. A béke gondolata tulajdonképpen ott kezdődik, mikor az emberiség megérett arra, hogy külön választotta az anyag jogait, az erőszakot és ez erkölcsi rendet.

Tudjuk a görög történelemből, hogy templomokat emeltek a béke papjainak. A rómaiak szintén. És a műveltség terjedése, fokozatos haladása egymásután fogja kiirtani az emberiségből az állati szenvedélyeket s a vele járó bestialitást.

Az örök béke eszméje olyan, mint a lótsz-

virág, amelyből a vizözön után új teremtés sarjadzott. Nem elég ezt az eszmét hirdetnünk. Törvénynyé kell tennünk, hogy szeretet, béke, testvériség uralkodjék a földön. A békének nemcsak gyümölcse a boldogság, de összhangot is teremt a lélekben. Nagyön szerencsétlen az, a ki a boldogságot külső viszonyokban keresi. Belülről kell annak jönnie. S a kiből ez a harmónia nincs meg, azt semmiféle más viszonylat a földön boldoggá nem teheti. Az embereknek pedig épp oly joguk van a boldogsághoz, mint az igazsághoz. Igazság és boldogság. E kettő végcélja minden emberi haladásnak. Ez az a két hatalmas sasszárny, amelyek együtt emelnek a magasba s a melyek ha megtörnek, — a királyi madár is a sárba és porba hull. Igazság és boldogság. Ezekhez szükséges a lelki béke a családban és a társadalomban.

Ámde vallás nélkül eszméket a tömegbe vinni nagyon nehéz. Már pedig nagy baj, hogy a mai korokban az eszményiség lenézésével és hanyatlásával a társadalomban a vallásosság is megingott. Pedig vallás és tudomány sohasem ellenkeztek egymással. Ellenkezőleg. A tudomány elvezet bennünket a végtelenség küszöbéig. Itt a vezetést átveszi a hit és a kifáradt léleknek megmutatja az Istent és a mennyországot.

Hányan vagyunk, akik sokszor odaadtuk volna minden kincsünket, minden tudásunkat egy csepp reménységért, egy kis vigasztalásért. Ezt nem tudja nekünk megadni más, mint a hit, amely felmutat a csillagok felé, s azt mondja: Sursum corda! Emeld fel a szivedet! Légy te is a szeretet és igazság Krisztusi apostola, mert a ki ily uton halad, elérkezik a békéhez.

H. J.

Uj plebános. Amint értesülünk, az erdélyi r. kath. Status igazgatótanácsa a *Jung-Cseke* Lajos apát-plebános nyugalomba menése alkalmából megüresedő helybeli r. kath. főesperes-plebánosi állásra a püspök által kandidált három jelölt közül Gróf *Mikes* János gyergyóalfalvi plebánost választotta meg a f. hó 14-én tartott rendes közgyűlésén Kolozsvárott. Az új plebános Innsbruckban végzett tanulmányait s ezek befejeztével Gyergyóalfaluba s. lelkésznek küldetett s nemsokára a hívek egyhangú lelkesedéssel választották lelképásztoruknak.

Március 15-ike városunkban. Székelyudvarhely város hazafias polgársága az idén szélesebb körben nagyobb szabású ünnepélyvel akarja megünnepelni március 15-ét. Az ünnepély előkészítését egy nagyobb bizottság vette kezébe, mely febr. 14-én délután *Vajda* Ferencz elnökle alatt ülésezett. Egyhangúlag abban történt megállapodás, hogy ünnepi szónokul *Ugron* Gábor kéresek fel, a ki minden valószínűség szerint el is fogadja a beszéd tartását. Ezen kívül még változatos programot fog összeállítani, melyet annak idején közölni fogunk. A magunk részéről csak helyesléssel fogadjuk, hogy e válságos napokban nagyobb szabású ünnepély keretében fejézi ki városunk polgársága is ragaszkodását a szent eszmékhez.

Népkönyvtárak adományozása. A földművelésügyi miniszter a Medeséri, Tarcsafalvi és Énlakai gazdaköröknek 100—100 kötetből álló könyvtárt szekrényekkel együtt adományozott.

Fillérestély. A nőgyógyászati mult heti fillérestélye fényesen sikerült. *Rend* Aurél fuvola játékat, *Pap* Irma szép éneket, *Dénes* János zenés szavaltát, valamint *Székely* L. zenekíséretes énekét is közetszéssel fogadták. A legközelebbi fillérestély febr. 21-én lesz. *Lányi* Andor monologot ad elő. Szavaltak: *Péter* Gábor, *Simon* András, *Gönczi* Lajos, *Benedek* Lajos, *Nagy* Károly és *Farkas* József. Énekel: *Tompa* Iluska.

A székely iparkamara közgyűlése. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara f. hó 13-án tartotta meg az idén első teljes ülését, *Tauszik* B. Hugó kir. tanácsos, elnök vezetésével. Az elnöki közlések után tudomásul vette a teljes ülés, hogy a kereskedelemügyi miniszter az ipari munkások jutalmazására alapított ösztöndíjak illetve jutalmak közül négyet adományozott a kamara kerület számára s ezeket Szathmári Lajos nyomdászsegéd (Marosvásárhely), Ósz Pál kötélgyártósegéd (Szászrégen), Pollák János posztószövősegéd (Sepsiszentgyörgy) és Lőrincz Vilmos cipészsegéd (Gy.-Ditró) nyerték el. *Sz. Szakács* Péter titkár jelentése kapcsán, ki a bukaresti kiállítás keretében a szomszédos Székelyföld ipara számára megfelelő hely biztosítását sürgette és sürgeti a rendezőbizottságban, felhatalmazást adott az elnökség, hogy jövőre a szükséghez képest be-

látása szerint intézkedjék. A székelyföld ipari és kereskedelmi összeköttetésben állott Romániával a legutolsó vámsorompóig. Méltán kérhet helyet a szomszédos állam kiállításában ezért is, de azért is, hogy kedvezőbb vámviszony esetén kivitelének az utat már most egyenesse. Folytatólag tudomásul vette a gyűlés, hogy a kereskedelemügyi miniszter a közös hadsereg 1906 évi lábbeli szükségletéből 4977 pár lábbeli készítését bizta székelyföldi kisiparosokra, egy rögtönzött és első ízben most alkalmazott rossz kvóta miatt kevesebb ez az eddigienél, de az ellene indult és a kamara által is pártolt mozgalom következtében a régi rendszer újra visszaállított. A husrágóság megszüntetése tárgyában feliratot intéztek a keresk. kormányhoz. Az *András* József, *Demeter* Ferencz és *Demeter* Zsigmond korondi fazakas iparosok állami támogatása tárgyában tett elnöki intézkedéseket, melynek kapcsán a nevezettek 970 korona pénzsegélyt kaptak, jóváhagyó tudomásul vették.

Közgyűlés. A székelyudvarhelyi ev. ref. egyház-köztség képviselője ma a szokott helyen d. e. 11 órakor közgyűlést tart. Tárgyak: 1. Lelkészi évi jelentése. 2. Költségvetés megvizsgálása. 3. Presbiterek választása.

A temetkezési egylet közgyűlése. A székelyudvarhelyi róm. kath. jellegű első temetkezési egylet első közgyűlést folyó hó 11-én tartotta meg *P. György* József zárdafőnök elnökletével. A jelentésekből kitűnt, hogy beiratkozott 537 tag, meghalt 23 tag, kik után az egylet kifizetett 2400 kor. 80 fill.; takaréka helyezett 2200 koronát. Az alapszabályokban módosított a közgyűlés és kimondotta, hogy tagjai közé vidékieket, udvarhelymegyei lakosokat, is felvesz és a halálesetenként befizetett 40—40 filléret a 100 korona alapsegéllyel együtt visszafizeti. Kilátás van arra is, ha a tőke oly szépen gyarapszik, mint az előző évben és a tagok száma is növekszik az alapsegély fokozatosan 120—140 kor. lesz. Ezután egyleti tagoknak 16 éven alul és 60 éven felül senkit be nem vesznek. *Csató* Imre lemondott jegyző helyett *Boldizsár* Dénes ny. tanító jegyzőnek választott meg. *Tóth* József az elnököl *P. György* Józsefnek az egylet létesítését és vezetését köszöni meg az egylet nevében és indítványozza, hogy az elnöknek és tisztviselőknél jegyzőkönyvi köszönet szavazzassék; az indítványt lelkes élyenzéssel fogadta el a közgyűlés. Ezen humánus célú szolgáló egylet már fennállása első évében is 2400 kor. segélyt adott ki a szegényeknek, pedig a szegények téli fájára 30 koronát utalványozott ki. Tehát ki az egyletnek tagja lesz, az a családja mellett a szegényeket is segívezi. Az ily egylet méltó arra, hogy virágozzék.

Takarékpénztári közgyűlések. Az Udvarhelymegyei Takarékpénztár közgyűlést ma délelőtt 9 órakor, a Zalogkő'csönintézet pedig ugyancsak a mai napon délután 2 órakor tartja meg.

Egy hó közigazgatása. Udvarhelyvármegye közigazgatási bizottsága 14-ikén tartotta folyó havi ülését *Ugron* János főispán elnökle mellett. Tárgysorozat rendén elsőnek *Dr. Damokos* Andor alispán tette meg jelentését. E szerint január hó folyamán alispáni iktatóra érkezett 945 ügydarab, melyből 826 nyert elintéztést. Egy évre érvényes utlevelet 287 drbot adtak ki. Az utóállítások megtartattak, észrevétel nem merült fel. — *Barabás* András árvaszéki elnök jelentéséből kitűnt, hogy az árvaszéki iktatójára 2452 ügydarab érkezett, melyből 2252 t elintézték. A hó végével gyámügy alatt 11828, gondnokság alatt 158, ügygondnokság alatt 631 egyén volt. — *Dr. Lengyel* József m. főorvos jelentése szerint az egészségügy január hóban kedvező volt. Helyi fertőző betegségben 176 egyén volt. A közközházban 234 beteg részesült ápolásban, kik közül a hó végével visszamaradt 133. — *Ember* János kir. tanfelügyelő jelentéssel, hogy 5 iskolát látogatott meg, majd a személyi változásokat említi fel. E jelentéssel kapcsolatosan *Dr. Valentsik* Ferencz tiszti főügyész kérdést intézett a tanfelügyelőhöz, hogy mennyiben felel meg a valóságnak egyik korábbi tanítógyűlésen tett ama nyilatkozata, miszerint a magyar történelemnek nincsenek olyan alakjai, kiket példaképpen lehetne a fiatalságnak odaállítani. Szólok nem hiszi, hogy a tanfelügyelő eme kijelentést tette volna, noha az egyik lapban közölve lett, de nem cáfolta meg. *Ugron* János elnök sem ad hitelt e híreknek és a dolgot a tanfelügyelő privát ügyének tekinti; mely nem tartozik a közíg. biz. elé. *Ember* János a forrást, melyből felszólaló értesülését szerezte, nem tartja megbízhatónak. A decemberi tanítógyűlésben

szólok az új tantervet ismertetve, azt fejtette ki, hogy a nevelésnek, a jellemképzésnek nem a buzdítás, de a példa az alapja. Így tehát nem történelmi alakok után való buzdítás, hanem a mindennapi életben kiváló emberek példaképpen való odaállítása a lényege a nevelésnek. A választ úgy a felszólaló, mint a bizottság tudomásul vette. E kis incidens után folytatták a tárgysorozati pontok tárgyalását. — *Stratzinger* Emil pü. igazgató jelentéséből kitűnt, hogy egyenesadóban 6641 k., hadmentességi díjban 38 kor., bélyegdíj és jogilletékben 7031 k., fogyasztási és italadóban 51175 k., dohányjüvedékben 50803 k. folyt be. — *Diemár* Károly kir. ügyész jelentése szerint a törvényszék és a két járásbíró fogházában 9 vizsgálati, 189 elítelt fogoly volt tartóztatva. — *Leichtner* Gyula kir. mérnök az államépítészeti hivatal jelentését terjesztette elő. Az összes utak kifogástalan állapotban vannak. A parajdi vasut kiépített s a forgalomnak még e hó folyamán át fog adni. *Elnök* jelenti, hogy e vasut vonal megnyitásával a miniszter a parajdi postajáratot megszüntetni akarta, azonban ülésen kívül tett felterjesztése folytán a járat továbbra is fenntartatik. — *Zonda* József áll. állatorvos jelentését, mely szerint az állategészségügy kedvező volt, tudomásul vették. — *Daniel* Lajos közzgazd. előadó jelentéséből kitűnt, hogy a tárgyalás alatt álló hóban a gazdák munkássága csak a fuvarozásra szorított. A szarvasmarha drágaság a marhaállomány megapadásában leli magyarázatát. — Az előadók jelentéseiknek végzetével *Jung-Cseke* Lajos, *Szabó* Gergely, *Dr. Mezei* Ödön, mint az egyes albizottságokba beválasztott tagok, az esküt letették. A mult év második feléről szóló jelentés megszerkesztésére *Dr. Damokos* Andor alispán, *Sándor* Mózes, *Soó* Gáspárt és *Dr. Valentsik* Ferencz biz. tagokat kiküldték. Tárgysorozat rendén tudomásul vették azon alispáni intézkedést, mely a városi favám szedést, panasz folytán, miután az szabályrendeletileg nincs biztosítva, megtiltotta. Székelyudvarhely város ez által igen tekintélyes jövedelem forrástól esik el s így szükséges, hogy a városi képviselőtestület ezen jogát mentől előbb szabályrendeletileg biztosítsa. A tárgysorozat 45 pontból állott, melyek jórészt adóügyi felelősségek képezték, s így a gyűlés kora délelőtt véget ért.

Az Oltáregyesület, mint ismételtelen jelentettük, f. hó 22-én, csütörtökön, a Budapest-szálló színterében műsoros estélyt tart, melynek tiszta jövedelmét a szegény templomok segélyezésére rendezendő kiállítás költségeinek fedezésére fordítják. Az estély fényét emelni fogja, hogy azon *Majláth* Gusztáv Károly gróf püspök is megjelenik. A rendező bizottság ez alkalomra igen szép műsort állított össze, melynek keretében három élőképet is be fognak mutatni *Spanyár* Pál tanár rendezésével. Helyárok: Páholy 8 kor., földszinti ülőhely I—III. sor és oldalszék 3 k., IV—VIII. sor 2 k., többi sor 1 k., földszinti álló 60 f., deák-, katona- és gyermekjegy 50 f., karzati ülőhely I—II. sor 60 f., a többi sor 40 f., karzati álló 20 fillér. Jegyek előre válthatók Székely Dénes könyvkereskedésében, este a pénztárnál. Felülfizetések a jótékonycélra köszönettel fogad és hirlapilag nyugtáz a rendezőség. Jótékony szives adományok *P. György* József szt. Ferenczrendi zárdafőnök, oltáregyesületi igazgatóhoz küldhetők és ugyancsak oda forduljanak azok is, kik tévedésből meghívót nem kaptak, de arra igényt tartanak.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter *Gyertyánosy* Károly telekkönyvvizetőt a IX. fiz. oszt. 3-ik fokozatába nevezte ki.

Uj körorvos. A szentgyörgyfalvi körbe orvosnak *Dr. Burnáz* Imrét választották meg.

Az Agrár takarékpénztár közgyűlése. A marosvásárhelyi Agrár Takarékpénztár Részvénytársaság báró *Kemény* Ákos dr. elnökle alatt, f. hó 4-ikén tartotta IX-ik rendes közgyűlést, melyben az igazgatóság és felügyelő bizottság évi jelentése örvendetes tudomásul vétetvén az 1905-ik évi zárszámadás, valamint a nyereség felosztására vonatkozó indítvány egyhangúlag elfogadtattak, melynél fogva az összes 121.148 k. 86 f. nyereségből tartalék és nyugdíj alapokra 31.490 k. 32 f. az igazgatóság, felügyelőbizottság, vezérigazgató és tisztviselők részére 14.135 k. 48 f. és jótékonycélokra 1500 korona kitaláltván, osztalékkul 6 1/2%, azaz részvényenként 13 korona s így összesen 65000 k. határozott kiosztani. Az igazgatóságba megválasztattak báró *Kemény* Kálmán, báró *Kemény* Ákos dr., dr. *Bernády* György, *Fábr* Samu és *Sándor* János; a felügyelőbizottságba dr. *Kabdebó* Ferencz, *Deák* Lajos, *Kelemen* Ádám, *Daniel* Ferencz és *Szathmári* Gyula.

Szentpétery Gergely

tudatja, hogy már átköltözött az ujonnan épült Frölichné-féle házba **az Alsó-piacz-térre,** a cukrászda mellé, s egyuttal a n.é. közönség szives partfogását kéri.

SCHICHT-SZAPPAN!

(„Szarvas“ vagy „kulcs“ szappan)

Legjobb, legkiadósabb s ezért a legolcsóbb szappan. Ment minden káros alkatrészekről.

Mindenütt kapható.

A vásárlásnál különösen ügyeljünk arra, hogy minden darab szappan „Schicht“ névvel és a „szarvas“ vagy „kulcs“ védjeggyel legyen ellátva.

Nincs többé iszákosság!

a Zoa-por használata után, amiről ezer meg ezer köszönőlevél önként beérkezett. A Zoa-por kávé, ital, étel vagy szeszitalban adható anélkül, hogy erről az ivó tudomással bírjon. Teljesen ártalmatlan.

A Zoa-por többet ér, mint a világ minden szóbeszéde a tartózkodásról, mert előidézi azt a csodabírást, hogy az iszákosnak a szeszitalokat ellen-szenvenessé teszi.

A Zoa-por csendesen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér vagy leánygyermek egyaránt az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejtí mi okozta javulását. Zoa a családok ezreit békítette ki, sok ezer férfit a szegény és becstelenségtől megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Nem kevés fiatal embert a jó utra és szerencséjéhez segített és sok ember életét számos évvel meghosszabbította. Egy adag ára egy teljes kurához 10 kor. Szétküldés titoktartás mellett portó és vámmentesen történik, utánv. vagy a pénz előleges beklüldése mellett. Szállítja

AUFFNEBERG JÓZSEF, Budapest, VIII. Bezerédi-u. 3.

Harisnya különlegességek!

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Dúsvászték a legdivatosabb női-, férfi- és gyermekharisnyákban.

Kallós S. BUDAPEST, VIII, József-körút 9 sz. 12 pár saját kötésű fekete cserna harisnya 10 korona.

Eladó széna,

sarju, buzaszalma, búkkönyös zab-szalma és kóré:

Kovács Domokosnál Sz.-udvarhelyt Szentimre-utca 56. szám.

FIGYELEM!

Küry Klára, Komlóssy Emma stb. neves művészek által állandóan használt, Franciaországban kitüntetett s legjobbnak elősmert:

- a Janovitz-féle Gyöngy-kréme tégelye 1 kor.
- a Janovitz-féle Gyöngy-szappan darabja 80 fill.
- a Janovitz-féle Gyöngy-pouder (rózsá, fehér és krém-színben) doboz 1 kor.
- a Janovitz-féle Gyöngy-arviz üvegeje 2.50 fill.
- a Janovitz-féle Gyöngy-kézfinomító üvegeje 70 f.
- a Janovitz-féle Gyöngy-szajviz (a szájpádlás, foghús és fogak erősítésére) üvegeje 1 k. 60 f.

Kapható az egyedüli készítő „Angyal“ gyógyszerárban, Hatvan. Díszret postal szétküldés naponta.

Kiadó lakás

Deák-tár 15. szám alatt, a régi Szentpétery-féle üzlethelyiség emeleti része ápril 24-iktől kiadó. Bővebb felvilágosítást ad a kiadóhivatal.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller pótléka

egy régiónek bizonyult háziaszer, mely már több mint 36 év óta legjobb fájdalom-össillapító szerek bizonyult köszvényét, csúsznál és meghűléseknél bedörzsölés-képpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, amely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cég-jeggyel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és ügyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapesten.

Richter gyógyszerár as „Arany oroszlanhoz“, Prágában. Előzetes bejelentés nélkül. Mindennapi eszték illés.

Mühle Vilmos csász. és királyi udvari szállító

Nagybani tenyészetek kivételre. Mag és növény, rózsa, fák és tülvelűek, fa- és növénycsemeték. **TEMESVÁR.**

A legjobb magvak és virághagymák. A legszebb növények, rózsa, dívatvirágok. A legnemesebb gyümölcs-, dísz- és sorfák (62 hold terjedelmű faiskolák) mindent saját nagytenyészeteiből. — Posta kötegek Magvakkal 5 kor. felül bérmentve. — Mühle új „Tanácsadója“ vevőknek ingyen. Pompás főárjegyzék vevőknek kívánatra.

Butort és biciklit eladok

Czim: Báró Orbán Balázs-utca 17.

A világhírű csiraképes

Erfurti gazdasági, Konyha-kerti és Virágmagvak

dúsvásztékban kaphatók

Haáb és Heitz cégénél Sz.-udvarhelyt

Kitűnő

Erdélyi hegyi borok

a legelőnyösebb árak mellett

HAÁB és HEITZ cégénél kaphatók.

- Asztali bor 1 l. — 32 kr.
- Marosmenti bor 1 l. — 40 kr.
- Finom pecsenye 1 l. — 50 kr.
- Tramini 1 l. — 60 kr.

Nagyobb mennyiségű vételnél árkedvezmény.

A nagyérdemű közönség szives támogatását kérve, maradtunk kiváló tisztelettel

Haáb és Heitz

Naponta friss szállítmányu

Kiváló finom tea-vajat

1/2 1/4 1/8 Kgrmos adagokban, előnyös árak mellett január hó 24-étől kezdődőleg az egyedüli főelárusítóknál

Haáb és Heitz cégénél

mindig lehet kapni Székelyudvarhelyt.

Hirdetmény.

Küküllökeményfalva község I. és II. rész határán gyakorolt vadászati joga t. hó 21-én d. e. 9 óra-
kor 6 évre ki fog adatni, ugyszintén a halászati és ránkászati joga is ezen időben fog kiadatni. Kikiáltási bérösszeg a vadászati haszonbérletre 20 kor., a ránkászati és halászati jogra 20 kor.

Sebők Mihály k. főbíró.

Egy háztartási mérleg ingyen!

Mesésen olcsó árak mellett küldöm szét tulhalmozott raktáramból világhírű kiválósgúkat általánosan kedvelt mexikói ezüstáruimat és pedig 6 drb mexikói ezüst asztali kész 6 drb mexikói ezüst evő villát, 6 mexikói ezüst evőkanalat, 12 drb mexikói ezüst kávékanalat, 6 drb kiváló dessert kész, 6 drb kiváló dessert villát, 1 drb mexikói ezüst levesmerítő kanál, 1 drb mexikói ezüst tejmerítő, 2 drb elegáns asztali gerytartót, a 46 drb összesen csak 6 frt 50 krajczár.

Minden megrendelő ezenkívül jutalomz képen egy szavatosság mellett pontosan működő 12 és fél kiló hordképességű háztartási mérleget kap teljesen díjtalanul. A mexikói ezüst egy teljesen fehér fém (belül is), melynek tartósságáért és kiváló minőségéért 24 évi jóállást válllok. Szétküldés a pénz előleges beklüldése esetén vagy utánvétellel történik az európai raktárból.

AUFFNEBERG JÓZSEF

Budapest, VIII. Bezerédi-u. 3.

5 koronáért

küldök egy postacsomag 4 és fél kiló (kb. 50 drb) kevésbé megérett

pipere-szappant

rózsa, liliumtej, orgona, ibolya, rezeda, jazmin, gyöngyvirágból szépen összeválogatva, a pénz előzetes beklüldése esetén v. utánvétellel.

Auffenberg József, Budapest, Bezerédi-u. 3.

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságu portlandora cementet olcsón ajánl

BRASSÓI PORTLAND CEMENTGYÁR

Brassóban Székelyudvarhelyt kapható Rösler és Gábor uraknál.